

SAYI : 3294
BAŞVURU NO : 2018/16934
KARAR TARİHİ : 12/02/2019

RET KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : Milli Savunma Bakanlığı (Genelkurmay Başkanlığı)
BAŞVURUNUN KONUSU : Orduvelelerinin imkânlarından, hâkim ve savcılarının da ücret karşılığında faydalandırılması talebi hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 17/12/2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

... adlı başvuran tarafından Kurumumuza 09/10/2018 tarihinde, hâkim ve savcılarının da orduvelelerinin imkânlarından ücret karşılığında faydalandırılması talebini içeren ... sayılı bir şikâyet başvurusu yapılmış olup; adı geçen, söz konusu başvurusunda özetle, Siirt ili Şirvan ilçesinde hâkim olarak görev yapmakta olduğunu; çalıştıkları bölgede terör ve güvenlik sorunlarının mevcut olduğunu; Siirt ilinde gece konaklaması yapmak zorunda olduğu bazı günlerde güvenlik nedeniyle devlet misafirhanelerinde ücret karşılığında konakladığını; Siirt'te polisevi, öğretmenevi ve orduvelelerinin bulunduğunu; ancak orduvelelerinde hâkim ve savcı kimliklerini göstererek konaklamak istediklerinde, taleplerinin “sivil şahıs” oldukları gerekçesiyle reddedildiğini; hâlbuki savcılarının ve sulh ceza hâkimlerinin yaptıkları soruşturma ve yargılamalarda terör örgütü mensupları ile ilgili kararlar vermekte olduklarını; ayrıca orduvelelerine girişi reddedilen savcılarının, soruşturmalarının adli bakımdan amiri olduğunun da unutulmaması gerektiğini; ilgili kurumun, bölgede ifa ettikleri görevi dikkate almaksızın, “sivil şahıs” oldukları gerekçesi ile konaklama taleplerini reddetmesinin bu sebeple haksız olduğunu **iddia etmiş** ve söz konusu uygulamanın kaldırılarak, hâkim ve savcılarının da orduvelelerinin tüm imkânlarından faydalandırılmasını **talep etmiştir**.

1) ... sayılı başvuruya ilişkin olarak, şikâyet/talep konusu hakkında idari başvuru yolları henüz tüketilmemiş olduğundan, 26/10/2018 tarihinde Kurumumuz tarafından ilgili mevzuat hükümleri gereğince Genelkurmay Başkanlığı'na yönelik ... sayılı Gönderme Kararı verilmiştir. ..., Gönderme Kararımız üzerine Genelkurmay Başkanlığı'nca kendisine verilen 30/10/2018 tarihli resmi cevabı takiben, Kurumumuza 17/12/2018 tarihinde yeniden başvuruda bulunmuş ve ... sayılı bu yeni başvurusunda da aynı şikâyet/talep konusunu yinelemiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

3) Genelkurmay Başkanlığı, ... sayılı Gönderme Kararımız üzerine başvurana ve Kurumumuza gönderdiği ... sayılı yazısı ile:

3.1. Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bünyesindeki ordu evleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları, vardiya yatakhaneleri ve eğitim merkezlerinin, **211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve buna bağlı mevzuat hükümlerine göre açılıp işletilmekte olduğunu;**

3.2. Söz konusu mevzuat hükümleri kapsamında, **yalnızca TSK’da görevli** subaylar, istisnai memurlar, astsubaylar, devlet memurları, uzman jandarmalar, uzman erbaşlar ile bunların emeklileri ve aile fertlerinin, tesis kategorilerine göre, **orduevleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinden istifade edebildiklerini;**

3.3. Diğer yandan, **Garnizon Komutanlıklarınca**, görevdeki/emekli subay ve astsubayların referansı ile “**Tanınmış Kişi Kartı**” verilen (sivil) kişilerin, askeri sosyal tesislerden (eğitim merkezleri hariç) **günübirlik yararlanabilmelerinin mümkün olduğunu** belirtmiştir.

4) ..., idari başvuru yollarının tüketilmesinin ardından Kurumumuza aynı konuda yeniden başvuruda bulunduğundan, bu kez esastan incelemeye alınan şikâyet dosyası hakkında, **Kurumumuzca askeri sosyal tesislerden istifade ve hizmet esaslarını belirleme yetkisine sahip olan Genelkurmay Başkanlığı’ndan bilgi ve belge talebinde bulunulmuş; ilgili İdare ise, 02/01/2019 tarihli ve 1495647 sayılı cevabi yazısı ile Gönderme Kararımıza cevaben yaptığı açıklamaları yinelemiş; bu çerçevede:**

4.1. Ordu evleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri ile eğitim merkezlerinin, **Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği ve Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği** hükümlerine göre açılıp işletilmekte olduğunu;

4.2. Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği’nin 10’uncu maddesinde, söz konusu sosyal tesislerin **Yönergede belirtilen usuller doğrultusunda**, istifade edecek personele göre kategorilere, imkânlarına göre de sınıflara ayrılabilmesinin belirtildiğini;

4.3. İlgili mevzuat kapsamında, **yalnızca TSK’da görevli olan** subaylar, istisnai memurlar, astsubaylar, devlet memurları, uzman jandarmalar, uzman erbaşlar **ile bunların emeklileri ve aile fertlerinin**, tesis kategorilerine göre ordu evleri, askerî

gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinden istifade edebildiklerini; **bunlar dışında, kimlere “Tanınmış Kişi Kartı” verilerek tesislerden günübirlik yararlanmalarına imkân sağlanacağını, MY 58-4 (A) TSK Ordu evleri, Askeri Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesi’nin üçüncü bölümünde, “Tesislerden Faydalanma” başlığı altında açıklandığını Kurumumuza bildirmiştir.**

III. İLGİLİ MEVZUAT

- 5) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın **“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı”** başlıklı 74’üncü maddesinde; **“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”**
- 6) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun **“Kurumun görevi”** başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; **“Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”**
- 7) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nun 112/B maddesinde; **“Hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, tüm resmi ve özel kurum ve kuruluşların iş ve işlemlerinde resmi kimlik hükmündedir.”**
- 8) 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu’nun **“Sosyal Hizmetler”** başlığı altında yer alan **“Ordu evleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları veya vardiya yatakhaneleri ile diğer tesisler”** başlıklı 98’inci maddesinde; **“Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin sosyal ve moral ihtiyaçlarını karşılamak, dayanışmayı artırmak, mesleki, sosyal gelişmelerini mümkün kılacak imkânları hazırlamak maksadıyla ve Genelkurmay Başkanlığının izni ile; a) Orduevi ve bağlı şubeler, b) Askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri, kurulabilir. Orduevi ve bağlı şubeler ile askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinin kadro, kuruluş, idare, yapılacak denetleme ve işletme şekilleri, verilecek hizmetler, üye aidatı ve kart ücreti alınmasına ilişkin usul ve esaslar, ihtiyaçların tespit ve temini ile elde edilen gelirlerin harcanacağı yerler ve diğer hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yönetmelik ile belirlenir...”**
- 9) Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği’nin **“Ordu evleri ve askerî gazinolar”** başlıklı 664’üncü maddesinde; **“Bunlar askerî binalar olup askerî mahal vasf ve mahiyetini haizdir.”**

10) Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'nin:

10.1. “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde; “Bu Yönetmelikte geçen; ...b) Askerî gazino: Hak sahiplerinin ücreti karşılığında barınma, beslenme, moral, konaklama, günlük ve çeşitli ihtiyaçlarının karşılandığı, eğitim, seminer, konferans, sempozyum gibi faaliyetler icra edilebilen, hak sahipliği durumuna göre kategorilendirilen ve tesis imkânlarına göre sınıflandırılan kışla sınırları dışındaki teşkilleri,...k) Ordu evi: 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 98 inci maddesi gereğince kurulup işletilen, hak sahipliği durumuna göre kategorilendirilen ve tesis imkânlarına göre sınıflandırılan kışla sınırları içerisinde veya dışarısındaki tesis ve teşkilleri,... n) Tesis: Ordu evi ve bağlı şubelerini, askerî gazino, kışla gazinosu ve vardiya yatakhaneleri ile özel, yerel ve kış eğitim merkezlerini...ifade eder.”

10.2. “Kuruluş” başlıklı 6’ncı maddesinde; “...Tesisler, askerî binalar olup askerî mahal vasfı ve mahiyetini haizdir...”

10.3. “Genel Esaslar” başlıklı 10’uncu maddesinde; “Subay, istisnai memur, Türk Silahlı Kuvvetlerinde istihdam edilen sivil öğretim elemanı, astsubay ve bunların üye aidatı ödeyen emeklileri tesislerin tabii üyeleridir. Bu kişilerden kendileri ve hak sahibi aile fertleri adına üye aidatı alınır. Hak sahipleri dışında giriş kartı verilerek tesislerden istifade edeceklerden ise kart ücreti alınır. Ordu evi veya ordu evi şubeleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri ile özel, yerel ve kış eğitim merkezleri, Yönergede belirtilen usuller doğrultusunda; istifade edecek personele göre kategorilere, imkânlarına göre de sınıflara ayrılabilir. Üyeler dışında, Türk Silahlı Kuvvetler mensubu görevli, emekli, müstafi personel ile bunların (vefat eden personel dâhil) yakınlarından kimlerin hangi tesislerden istifade edeceği ve istifade şekli Genelkurmay Başkanlığınca hazırlanan Yönergeler ile belirlenir. Bu kişilere verilecek giriş kartı için ücret alınır. Alınacak bu ücret her yıl Genelkurmay Başkanlığı tarafından belirlenir... Genelkurmay Başkanlığı tarafından uygun görülen kişiler, verilecek özel giriş kartları ile Yönergede belirtilecek tesislere günübirlik olarak girebilirler. Ayrıca, Yönergede belirtilen makamlar tarafından uygun görülen kişilere verilecek giriş kartları sadece bulunduğu garnizondaki ordu evi ve askerî gazinolar ile bu makamlar tarafından belirlenen kışla gazinolarından günübirlik istifade için geçerlidir. Yönergede belirtilen makamlar tarafından bildirilenler tesislere geçici olarak günübirlik girebilirler. Konferans, ziyaret, merasim, toplantı, konser vb. resmî faaliyetler amacıyla askerî birimler tarafından davet edilmiş olan sivil kişiler ve aileleri de faaliyet süresince; Yönergede belirtilen makamlar tarafından izin verilmesi hâlinde ordu evi ve askerî gazinolar ile kışla gazinolarından istifade edebilirler. Tesislerin düğün salonlarından; Yönergede belirtilen kişiler, düğün, nişan, sosyal etkinlikler ve benzeri faaliyetler kapsamında istifade edebilirler.”

Bahse konu faaliyetlere davet edilenler, tesislerin bu maksatla ayrılmış bölümlerinden Yönergede belirtilen usuller çerçevesinde istifade edebilirler... Tesislerden günübirlik olarak istifade edenlerin istisnai olarak otel kısımlarından faydalanabilecekleri durumlar Yönergede düzenlenir...

10.4. “Tesislerden Faydalanma” başlıklı 11’inci maddesinde; “Tesislere giriş, giriş kartları, kıyafet, (...) emniyet, tesislerden istifade, tertip, düzen ve hizmet esasları, Genelkurmay Başkanlığınca verilen emir ve talimatlara göre yürütülür.”

11) Genelkurmay Başkanlığı’nca hazırlanan MY 58-4 (A) Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri

Yönergesi’nin:

11.1. “Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhanelerinden Faydalanma Esasları” başlıklı üçüncü bölümünde, “Tesislerden Faydalanma” başlığı altında; “Tesislerden, kategorilerine göre istifade hakkı bulunan; a. Subay, istisnai memur, TSK’da istihdam edilen sivil öğretim elemanı ve astsubaylar, b. Üye aidatını ödeyen subay, istisnai memur, TSK’da istihdam edilen sivil öğretim elemanı ve astsubayların emeklileri, c. Yukarıda yazılı olanların; (1) Eşleri, (2) Anne, baba ve bakmakla yükümlü oldukları büyük ebeveynleri, (3) Muvazzaf personel ile şehit/malul gazi/muharip gazi/vazife malulü/harp malulü personelin bekâr çocukları, (4) Emekli personelin evli olmayan kız çocukları, evli olmayan 36 yaşından gün almamış erkek çocukları, (5) Malul ve muhtaç çocukları/kardeşleri, (6) 36 yaşından gün almamış evli olmayan erkek ve kız kardeşleri istifade edebilirler...”

11.2. Üçüncü bölümünde, “Tanınmış Kişiler” başlığı altında; “(1) Genelkurmay Başkanlığı tarafından uygun görülen tanınmış kişiler, verilecek özel giriş kartları ile tesislere günübrlik olarak girebilirler. Gnkur.Per.Bşk.lığı tarafından verilen bu kartlar tüm garnizonlarda geçerlidir. (2) Birinci bende istinaden verilenler dışında tanınmış kişi olarak tefrik edilecek sivil kişilere, görevdeki/emekli bir subay veya astsubayın referansı ile bulunduğu Garnizonda geçerli olmak üzere o Garnizon Komutanının (Ankara’da Gnkur.Mrk.D.Bşk.lığı) yetkisi ile yıllık Tanınmış Kişi Kartı verilir. (3) Tanınmış kişi kartları ve müracaat usulleri TSK Akıllı Kart Yönergesi’nde belirtilir. (4) Bu kartların verilisinde her yıl Gnkur.Bşk.lığınca belirlenen kart ücreti, bu amaçla açılan banka hesabına yatırılır. (5) Zaruri hallerde kart alamamış tanınmış kişiler, orduvevi müdürlükleri aracılığı ile Ankara’da Gnkur.Per.Bşk.lığına, diğer garnizonlarda garnizon komutanlığına müracaat ederek yapılacak değerlendirmeyi müteakip muvazzaf veya emekli personelin refakatinde günübirlik olarak orduvevlerine girebilirler. Bu kapsamdaki kişilerin kayıtları EK-D’de belirtilen defter vasıtasıyla tutulur. Bu kayıtlar, Ankara’daki orduvevleri için Gnkur.Mrk.D.Bşk.lığına, diğer tesisler için tesislerin bağlı olduğu birlik komutanlığı, karargâh/kurum amirliklerine aylık olarak bildirilir... (6) Yıllık ve geçici bu kartlar ile

tesislerin (referans sahibinin statüsüne göre); salonları, kafeterya, bar, havuz, berber, kuaför, çay salonu, bahçe ve sinema gibi bölümlerinden faydalanılır, özel, yerel ve kış eğitim merkezlerinden istifade edilemez...

11.3. Aynı şekilde, üçüncü bölümünde, “**Günübirlik Giriş Kartlarının Çeşitleri ve Verilme Esasları**” başlığı altında; “Kışla gazinolarından ve vardiya yatakhanelerinden kimlerin istifade edeceği (kışlada görevli olmayan muvazzaf/emekli/tanınmış kişi/müstafi personel vb.) ve **istifade şekli (konaklama-günübirlik)** bu tesislerin bağlı olduğu **asqari tugay ve eşidi birlik komutanlığı, karargâh/kurum amirliği tarafından belirlenir.**”

11.4. “**Tesislere Giriş**” başlığı altında; “**TSK akıllı kartı, günübirlik giriş kartı veya tanınmış kişi kartı olmayanlar tesislere alınmaz** (hak sahibi personel refakatinde tesislere girebilecekler hariç)...”

11.5. “**Tanımlar**” başlıklı EK-A’da; “**Günübirlik Giriş: Tesislerin otel, motel bölümleri hariç diğer imkânlarından yararlanılmasını,...ifade eder.**”

12) MY 88-1 Türk Silahlı Kuvvetleri Akıllı Kart Yönergesi’nde; “**Tanınmış Kişi**” olarak tefrik edilecek sivil kişilere, görevdeki/emekli bir subay/astsubayın referansı ile bulunduğu Garnizonda geçerli olmak üzere o **Garnizon Komutanının (Ankara Garnizonunda Gnkur.Mrk.D.Bşk.lığının) uygun görmesi ile verildiği takvim yılı içerisinde geçerli “Tanınmış Kişi Kartı” verilir.**” Hükümlerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

13) Kamu Denetçisi tarafından, başvuranın iddialarının, İdarenin sunduğu bilgi ve belgelerin ve ilgili mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; şikâyet konusu yapılan uygulamada hukuka veya hakkaniyete aykırılık tespit edilemediğinden, başvuranın iddia ve taleplerinin reddi gerektiği yönünde hazırlanan “Ret Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

14) Hâkim olarak görev yapmakta olan başvuran özetle; Siirt Orduevi’nde hâkim ve savcı kimliklerini göstererek konaklamak istediklerinde, taleplerinin “sivil şahıs” oldukları gerekçesiyle reddedildiğini; hâlbuki savcıların ve sulh ceza hâkimlerinin yaptıkları soruşturma ve yargılamalarda terör örgütü mensupları ile ilgili kararlar vermekte olduklarını; ilgili kurumun bölgede ifa ettikleri görevi dikkate almaksızın konaklama taleplerini reddetmesinin bu nedenle haksız olduğunu **iddia etmiş** ve söz konusu uygulamanın kaldırılarak, hâkim ve

savcılarının da orduevlerinin tüm imkânlarından ücret karşılığında faydalandırılmasını **talep etmiştir.**

15) Askeri sosyal tesislerden istifade ve hizmet esaslarını belirleme yetkisine sahip olan Genelkurmay Başkanlığı ise, bu iddialar karşısında özetle; Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bünyesindeki orduevleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları, vardiya yatakhaneleri ve eğitim merkezlerinin, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve buna bağlı mevzuat hükümlerine göre açılıp işletilmekte olduğunu; ilgili mevzuat kapsamında, yalnızca TSK’da görevli subaylar, istisnai memurlar, astsubaylar, devlet memurları, uzman jandarmalar, uzman erbaşlar ile bunların emeklileri ve aile fertlerinin, tesis kategorilerine göre, orduevleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinden istifade edebildiklerini; diğer yandan, Garnizon Komutanlıklarınca, görevdeki/emekli subay ve astsubayların referansı ile “Tanınmış Kişi Kartı” verilen sivil kişilerin, eğitim merkezleri hariç askeri sosyal tesislerden günübirlik yararlanabilmelerinin mümkün olduğunu **bildirmiştir.**

16) Hâkim olduğunu belirten başvuran, hâkim ve savcılara verilen mesleki kimlik kartını görevlilere göstermesine rağmen, Siirt Orduevi’nde konaklamasına izin verilmediğini belirtmiş olsa da, öncelikle, yapılan inceleme neticesinde Siirt ilinde bir orduevinin bulunmadığı; şikâyet konusu yapılan tesisin aşında Siirt 3. Komando Tugay Komutanlığı Askeri Gazino Müdürlüğü olduğu tespit edilmiştir.

17) Orduevleri gibi üyelerine konaklama hizmeti de sunan “askeri gazinolar” askeri tesis kategorisinde olup; 211 sayılı TSK   İç Hizmet Kanunu’nun 98’inci maddesine göre, orduevi ve bağlışı şubeler, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri, Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin sosyal ve moral ihtiyaçlarını karşılamak, personel arasındaki dayanışmayı artırmak ve bu kişilerin mesleki ve sosyal gelişmelerini mümkün kılacak imkânları hazırlamak maksadıyla Genelkurmay Başkanlığı’nın izni ile kurulan ve ilgili mevzuat çerçevesinde işletilen askeri tesislerdir. Nitekim hem Türk Silahlı Kuvvetleri   İç Hizmet Yönetmeliği’nin “Ordu evleri ve askeri gazinolar” başlıklı 664’üncü maddesinde, hem de Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği’nin “Kuruluş” başlıklı 6’ncı maddesinde, bu tesislerin askerî binalar olduğu ve askerî mahal vasıf ve mahiyetini haiz olduğu açık olarak belirtilmiştir.

18) Ayrıca, gerek 211 sayılı Kanun’un 98’inci maddesine dayanılarak hazırlanan Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği’nde gerekse bu Yönetmelikte atıfta bulunulan ve Genelkurmay Başkanlığı’nca hazırlanacağı belirtilen Yönergede (MY 58-4 (A) Türk Silahlı Kuvvetleri Orduevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesi), bu askeri tesislerden kimlerin/hangi şekilde istifade edebileceği detaylı olarak düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik ve Yönerge hükümlerine göre; h kimler ve savcılar, sırf meslekleri dolayısıyla bu tesislerden doğrudan istifade edebilecek şahışlar arasında bulunmamaktadır. Başvuran, hâkim ve savcılara verilen mesleki kimlik kartını

ibraz etmiş olmasına rağmen tesise alınmadığını belirtiyor olsa da, söz konusu mesleki kimlik kartının hâkim ve savcıların askeri tesislerde konaklamalarına imkân verdiğine dair herhangi bir mevzuat hükmü de bulunmamaktadır. 2014 yılında Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nda yapılan değişiklikle, hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartının, tüm resmi ve özel kurum ve kuruluşların iş ve işlemlerinde “resmi kimlik hükmünde” olduğu belirtilmiş; diğer ifadeyle, T.C. kimlik kartı (nüfus cüzdanı) yerine hâkim/savcı mesleki kimlik kartının da ibraz edilebileceği ve tüm kurumların resmi kimlik olarak bu kartları kabul etmek durumunda oldukları hükme bağlanmış; fakat bu kimliğin sahiplerine her türlü sosyal tesiste konaklama imkânı sağlayacağı yönünde bir düzenlemeye gidilmemiştir. Askeri sosyal tesislere girişi sağlayacak olan hâkim/savcı mesleki kimlik kartı değil, ilgili Yönergede de belirtildiği üzere, TSK akıllı kartı, günübirlik giriş kartı veya tanınmış kişi kartıdır. Nitekim bu kartlardan birine sahip olmayanların askeri tesislere alınmayacağı ilgili Yönergede açık olarak belirtilmiştir.

19) İdarenin de belirttiği üzere, söz konusu “askeri tesisler” ilgili Kanun ve bağlı mevzuat hükümlerine göre açılıp işletilmekte olup; buna göre, yalnızca TSK’da görevli subaylar, istisnai memurlar, astsubaylar, devlet memurları, uzman jandarmalar, uzman erbaşlar ile bunların emeklileri ve aile fertleri, tesis kategorilerine göre, ordu evleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinden istifade edebilmektedir. Bu kişiler dışındaki şahısların söz konusu tesislerden yararlanması ise ferdi/istisnai bir durum olup; bu durumlar da anılan Yönetmelik ile ilgili Yönerge’de açık biçimde düzenlenmiştir.

20) İlgili Yönetmeliğe ve Yönergeye göre; konferans, ziyaret, merasim, toplantı, konser vb. resmî faaliyetler maksadıyla askerî birimler tarafından davet edilmiş olan sivil kişiler ve aileleri, Yönergede belirtilen makamlar tarafından izin verilmesi hâlinde, faaliyet süresince ordu evleri, askerî gazinolar ve kışla gazinolarından istifade edebilmektedirler. Aynı şekilde, Yönergede belirtilen kişilerin, tesislerin düğün salonlarından, düğün, nişan, sosyal etkinlikler ve benzeri faaliyetler kapsamında istifade edebilmesi mümkündür. Bunun dışında, Genelkurmay Personel Başkanlığı tarafından uygun görülen “tanınmış” kişiler, bizzat kendileri için düzenlenecek özel giriş kartları ile Yönergede belirtilecek tesislere günübirlik olarak giriş yapabilmektedirler. Ayrıca, Genelkurmay Başkanlığı tarafından belirlenecek bu kişiler dışında “tanınmış kişi” olarak tefrik edilecek sivil kişilere, görevdeki/emekli bir subay veya astsubayın referansı ile, sadece bulunduğu Garnizondaki ordu evi ve askerî gazinolar ile bu makamlar tarafından belirlenen kışla gazinolarında geçerli olmak üzere, o Garnizon Komutanının (Ankara’da Gnkur.Mrk.D.Bşk.lığı) yetkisi ile “Tanınmış Kişi Kartı” verilebilmektedir. Diğer yandan; genel kural olarak, gerek Genelkurmay Başkanlığı gerekse Garnizon Komutanlıkları tarafından düzenlenen bu tanınmış kişi kartları, söz konusu kişilerin tesislere geçici olarak ve günübirlik girebilmelerine imkân tanımaktadır. Bununla birlikte, ilgili Yönetmelikte, tesislerden günübirlik olarak istifade edenlerin istisnai olarak otel kısımlarından faydalanabilecekleri durumların Yönergede düzenleneceği de

belirtilmiş; ilgili Yönergenin “Günübirlik Giriş Kartlarının Çeşitleri ve Verilme Esasları” başlığı altında ise, kışla gazinolarından ve vardiya yatakhanelerinden kimlerin istifade edeceğinin (kışlada görevli olmayan muvazzaf/emekli/**tanınmış kişi**/müstaî personel vb.) ve istifade şeklinin (**konaklama-günübirlik**) bu tesislerin bağı olduğu asgari tugay ve eşiti birlik komutanlığı, karargâh/kurum amirliği tarafından belirleneceği kaydedilmiştir.

21) Bu zamana kadar yapılan açıklamalardan da görüleceği üzere; orduvevleri/askeri gazinolar ve diğer askeri sosyal tesisler tarafından sunulan konaklama dâhil hizmetlerden, hâkim ve savcılarının da kendileri için düzenlenmiş mesleki kimlik kartlarını göstererek, diğer ifadeyle sadece hâkim ve savcı olmaları gerekçesiyle istifade edebilmeleri, ilgili yasal düzenlemeler ve bağı mevzuat hükümlerince mümkün değildir. Hâkim ve savcılarının, uygun görülmesi halinde, “tanınmış kişi kartı” olarak tesislerden günübirlik olarak yararlanma (çok istisnai durumlarda da bu tesislerde konaklama) imkânları ise mevcuttur. Diğer yandan, belirtilen tesisler askeri mahal, vasıf ve mahiyeti haizdir. Bu nedenle de çoğu kimsede “kamu misafirhanesi” algısı yaratan, fakat aslında askeri bina olan bu tesislerde askeri disiplin kuralları uygulanmakta; tutum/davranışı uygun görülmeyenler ikaz edilebilmekte, hatta tesis dışına davet edilebilmektedir.

22) NETİCE İTİBARIYLA; TSK İç Hizmet Kanunu’nun “Sosyal Hizmetler” başlığı altında da belirtildiği üzere, orduvevleri ve askeri gazinolar, bizzat Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin ihtiyaçlarını karşılamak, moral-motivasyonlarını ve aralarındaki dayanışmayı arttırmak ve mesleki-sosyal gelişmelerine imkân sağlamak amacıyla kurulmuş olan “askeri tesisler” olduğundan; ayrıca, hâkim ve savcılarının, farklı kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhanelerden/tesislerden, diğer kamu görevlilerine kıyasla daha kolay istifade edebildiği göz önüne alındığında, başvuranın ilgili mevzuatta “askeri bina” olduğu açık olarak belirtilen “askeri gazino” dışında da konaklayabileceği farklı misafirhane seçeneklerinin mevcut olduğu görüldüğünden; en önemlisi İdarenin, ilgili Kanun, Yönetmelik ve Yönerge çerçevesinde hareket ettiği tespit edildiğinden; **bu zamana kadar yapılan açıklamalar, İdarenin göndermiş olduğu bilgi ve belgeler ve ilgili mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde, başvuranın “hâkim olmasına rağmen orduevinde konaklayamamasının haksız olduğu” yönündeki iddiasının yerinde olmadığı, bu nedenle de “hâkim ve savcılarının orduvevlerinin her türlü imkânlarından yararlandırılması” yönündeki talebinin REDDİ GEREKTİĞİ sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

23) İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

Yönetmeliğin “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarenin, ...’ın dilekçesine/başvurusuna, ayrıca Kurumumuzun bilgi ve belge taleplerine zamanında ve gerekçeli olarak cevap verdiği; bu çerçevede, iyi yönetim ilkeleri arasında sıralanan “*şeffaflık*”,

“hesap verilebilirlik”, “kararların gerekçeli olması ve geciktirilmeksizin bildirilmesi” ilkelerine uygun davrandığı memnuniyetle gözlenmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

24) Başvuranın konaklama talebini reddettiğini iddia ettiği “Siirt Orduevi” adlı bir tesisin aslında bulunmadığı, şikâyeteye konu tesisin Siirt 3. Komando Tugay Komutanlığı Askeri Gazino Müdürlüğü olduğu dikkate alınarak; 6328 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Ret Kararının başvurana tebliğ tarihinden itibaren, Siirt 3. Komando Tugay Komutanlığı Askeri Gazino Müdürlüğü’nün, başvuranın konaklama talebini kabul etmemesi yönündeki eylemine karşı, **(mevcut ise)** dava açma süresinden kalan süre kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup; ilgili Komutanlığın söz konusu idari eylemine karşı Siirt İdare Mahkemesi’nde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN REDDİNE;**

Kararın, BAŞVURANA ve MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI GENELKUR MAY BAŞKANLIĞI’NA tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi’nce karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi